

6.2.2019

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Tarybos ir Komisijos pareiškimų

pateiktas pagal Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį

dėl poreikio sustiprinti Europos strateginę programą dėl romų integracijos nacionalinių strategijų po 2020 m. ir aktyviau kovoti su priešišku romams (2019/2509(RSP))

Livia Járóka, Roberta Metsola

PPE frakcijos vardu

Soraya Post, Birgit Sippel, Josef Weidenholzer, Tanja Fajon, Juan Fernando López Aguilar, Péter Niedermüller, Dietmar Köster, Ana Gomes

S&D frakcijos vardu

Branislav Škripek

ECR frakcijos vardu

Cecilia Wikström, Ivo Vajgl, Fredrick Federley

ALDE frakcijos vardu

Cornelia Ernst, Patrick Le Hyaric, Merja Kyllönen, Malin Björk, Paloma López Bermejo, Sofia Sakorafa, Ángela Vallina, Barbara Spinelli, Kostadinka Kuneva, Kostas Chrysogonos

GUE/NGL frakcijos vardu

Romeo Franz, Bodil Valero, Philippe Lamberts, Bart Staes, Jordi Solé, Ernest Urtasun, Judith Sargentini, Barbara Lochbihler, Monika Vana,

Sven Giegold
Verts/ALE frakcijas vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl poreikio sustiprinti Europos strateginę programą dėl romų integracijos nacionalinių strategijų po 2020 m. ir aktyviau kovoti su priešišku romams (2019/2509(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutartį, į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į 2011 m. balandžio 5 d. Komisijos komunikatą dėl ES romų integracijos nacionalinių strategijų plano iki 2020 m. (COM(2011)0173) ir į vėlesnes įgyvendinimo bei vertinimo ataskaitas,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
- atsižvelgdamas į Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką dėl romų, kaip grupės, kuriai reikia specialios apsaugos nuo diskriminacijos, pripažinimo,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 2153 (2017) dėl romų ir keliautojų įtraukties skatinimo,
- atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės¹,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 9 d. Tarybos rekomendaciją dėl romų veiksmingų integravimo priemonių valstybėse narėse², į 2016 m. gruodžio 8 d. Tarybos išvadas dėl romų integracijos proceso paspartinimo ir į 2016 m. spalio 13 d. Tarybos išvadas dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 14/2016,
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/913/TVR dėl kovos su tam tikromis rasizmo ir ksenofobijos formomis bei apraiškomis baudžiamosios teisės priemonėmis³,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. spalio 25 d. rezoliuciją „Pagrindinių teisių aspektai romų integracijoje ES: kova su priešišku romams“⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. balandžio 15 d. rezoliuciją „Tarptautinės romų dienos proga dėl priešiško romams Europoje bei romų genocido Antrojo pasaulinio karo

¹ OL L 180, 2000 7 19, p. 22.

² OL C 378, 2013 12 24, p. 1.

³ OL L 328, 2008 12 6, p. 55.

⁴ OL C 346, 2018 9 27, p. 171.

metu atminimo dienos pripažinimo ES⁵,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA) 2016 m. pagrindinių teisių padėties ataskaitą ir į I ir II ES mažumų ir diskriminacijos tyrimus bei įvairius kitus tyrimus ir ataskaitas romų klausimu,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. balandžio 3 d. užregistruotą Europos piliečių iniciatyvą „Minority SafePack“,
 - atsižvelgdamas į susijusias romų pilietinės visuomenės, NVO ir mokslinių tyrimų institucijų ataskaitas ir rekomendacijas,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi priešiškas romams⁶ yra konkreti rasizmo forma, rasine viršenybe pagrįsta ideologija, tam tikra diskriminacijos istoriškai subrandinta nužmoginimo ir oficialiai įsigalėjusio rasizmo forma, be kita ko, išreiškiama smurtu, neapykantą kurstančiomis kalbomis, išnaudojimu, stigmatizacija ir pačia akivaizdžiausia diskriminacija⁷;
- B. kadangi Europoje romams⁸ iki šiol neužtikrinamos pagrindinės žmogaus teisės;
- C. kadangi Komisijos ataskaitoje dėl ES romų integracijos nacionalinių strategijų plano iki 2020 m. (COM(2018)0785) vertinimo pabrėžiama, kad strategijų planas buvo labai svarbus plėtojant ES ir nacionalines priemones ir struktūras, skirtas romų įtraukčiai didinti, tačiau tikslas panaikinti romų atskirtį nebuvo pasiektas;
- D. kadangi Komisijos atliktas vertinimas rodo, jog įtraukties strategijose vienu metu turi būti numatyti skirtingi tikslai ir taikomas visapusiškas požiūris, intensyviau kovojant su priešišku romams; kadangi šalia keturių romų įtraukties tikslų (švietimo, būsto, užimtumo ir sveikatos) turėtų būti įtrauktas specialus nediskriminavimo tikslas ir romų įtraukties tikslai;
- E. kadangi romų įtraukties srityje padaryta pažanga apskritai yra labai nedidelė; kadangi pastebėta teigiamų pokyčių mokyklos nebaigimo ir ankstyvojo ugdymo srityse, tačiau mokyklų segregacijos padėtis pablogėjo; kadangi romų sveikatos statusas, jų pačių vertinimu, pagerėjo, tačiau jie ir toliau turi ribotą prieigą prie sveikatos priežiūros paslaugų; kadangi daugumoje valstybių narių nebuvo pastebėta jokių teigiamų pokyčių romų užimtumo srityje, o nedirbančio ir nesimokančio romų jaunimo dalis netgi padidėjo; kadangi yra rimtų problemų dėl būsto ir visai nedidelė pažanga padaryta skurdo klausimu; kadangi priešiškas romams ir jo apraiškos, pvz., neapykantos nusikaltimai ir neapykantą kurstančios kalbos internete ir realiame gyvenime, tebekelia didžiulį susirūpinimą; kadangi ES veiksmais buvo tikimasi suteikti svarbią pridėtinę

⁵ OL C 328, 2016 9 6, p. 4.

⁶ Priešiškas romams kartais įvardijamas skirtingai, o įvairiose valstybėse narėse retkarčiais naudojama šiek tiek kitokia sąvoka, pvz., priešiškas čigonams.

⁷ Europos komisijos kovai su rasizmu ir netolerancija bendroji politikos rekomendacija Nr. 13 dėl kovos su priešišku romams ir jų diskriminacija.

⁸ Žodis „romai“ vartojamas kaip skėtinė sąvoka, apimanti įvairias susijusias grupes visoje Europoje – nesvarbu, ar jos sėslios, ar ne – pvz., romus, klajoklius, sintus, manušus, kalus, romanišelius, bojašus, aškalius, egiptiečius, jenišus, domus ir lomus, kurių kultūra ir gyvenimo būdas gali skirtis.

vertę nacionalinėms romų įtraukties strategijoms ir jų įgyvendinimui politinėse, valdymo ir ekonomikos srityse;

- F. kadangi vertinimo ataskaitoje nurodomi sistemos formavimo trūkumai ir jos ribotas veiksmingumas įgyvendinant strategiją;
 - G. kadangi vertinimo ataskaitoje atkreipiamas dėmesys į būtinybę suteikti romams galių ir užtikrinti jų dalyvavimą taikant specialias priemones; kadangi itin svarbu suteikti galių romams bei NVO ir sustiprinti jų gebėjimus;
 - H. kadangi atlikus vertinimą nustatyta, jog ES strategijų plane nepakankamai dėmesio skirta tam tikroms romų grupėms, kad reikia spręsti daugialypės ir įvairiapusės diskriminacijos problemą ir kad strategijose turi būti tvirtai pabrėžiamas lyčių aspektas ir į vaikus orientuotas požiūris;
 - I. kadangi dabartinėje ES strategijoje nėra aiškiai apibrėžtų tikslų ir išmatuojamų siekių; kadangi nėra pakankamai kokybinių ir kiekybinių stebėsenos procedūrų, o konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos nėra privalomos; kadangi dedama nepakankamai pastangų, kad būtų išspręstas ribotas romų ir jų bendruomenių dalyvavimas kuriant, įgyvendinant, prižiūrint ir vertinant priemones, programas ir projektus, susijusius su romais;
 - J. kadangi dauguma pagrindinių programų romų neapima, ir kadangi tiksliniais iš struktūrinių fondų finansuojamais veiksmais nepasiekta tvarių teigiamų pokyčių pačioje nepalankiausioje padėtyje esančių romų gyvenime;
 - K. kadangi valstybėms narėms tenka aiški atsakomybė imtis taisomųjų priemonių prieš romų diskriminavimo praktiką;
 - L. kadangi romų ir ne romų tarpusavio pasitikėjimo ugdymo klausimas yra labai svarbus siekiant pagerinti romų gyvenimą ir suteikti galimybių; kadangi pasitikėjimas yra itin svarbus visai visuomenei;
1. primena savo poziciją, raginimus ir rekomendacijas, kurie buvo pateikti ir priimti 2017 m. spalio 25 d. rezoliucijoje „Pagrindinių teisių aspektai romų integracijoje ES: kova su priešišku romams“; apgailestauja, kad buvo labai menkai atsižvelgta į šioje rezoliucijoje pateiktas rekomendacijas;
 2. ragina Komisiją:
 - i. imtis veiksmų atsižvelgiant į Parlamento, Tarybos ir daugelio NVO bei ekspertų raginimus ir pasiūlyti Strateginę ES programą dėl romų integracijos nacionalinių strategijų laikotarpiui po 2020 m., nustatyti daugiau prioritetinių sričių, aiškius ir privalomus tikslus, romų bendruomenių įvairovę atspindinčių konkrečių problemų sprendimo priežiūros terminus ir rodiklius ir šiam tikslui skirti pakankamai viešųjų lėšų;
 - ii. siekti, kad romų atstovai, NVO ir Europos nacionalinių lygybės įstaigų tinklas (EQUINET) būtų tinkamai įtraukti rengiant strateginę ES programą, be kita ko, taikant matomą ir prieinamą konsultacijų procedūrą, ir kad būtų užtikrintas

prasmingas jų dalyvavimas įgyvendinant, prižiūrint ir vertinant šią programą, taip sustiprinant jų atsakomybę;

- iii. kovai su priešišku romams skirti ypatingą vietą strateginėje ES programoje, be kita ko, įtraukti konkretų kovos su diskriminacija tikslą, taip pat kitus tikslus, pvz., įtraukti romus į aplinkos požiūriu tvarią, skaitmeninę visuomenę ir užtikrinti jų teisingą atstovavimą visose gyvenimo srityse, taip pat skatinti valstybes nares rengti tikslingas strategijas ir imtis konkrečių kovos su priešišku romams veiksmų ir vienos iš jų apraiškų, būtent socialinės ir ekonominės atskirties;
- iv. užtikrinti, kad strateginėje ES programoje būtų tinkamai sprendžiami daugialypės ir įvairiapusės diskriminacijos, lyčių aspekto integravimo klausimai ir taikomas į vaikus orientuotas požiūris;
- v. užtikrinti, kad būtų skiriama pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių, kurių reikia siekiant užtikrinti reikiamus pajėgumus, kad būtų galima stebėti, remti ir teikti gaires dėl nacionalinių romų įtraukties strategijų įgyvendinimo, įskaitant gaires nacionaliniams romų informacijos centrams (NRIC);
- vi. sustiprinti Pagrindinių teisių agentūros (FRA) įgaliojimus, institucinius pajėgumus, skirti daugiau žmogiškųjų išteklių ir padidinti biudžetą, kad ji galėtų padėti formuojant nacionalines romų įtraukties strategijas, taip pat prižiūrint ir vertinant jų įgyvendinimą;
- vii. patvirtinti darbuotojų įvairovės ir įtraukties strategiją, kurią įgyvendinant būtų didinamos romų galimybės įsidarbinti ES institucijose;
- viii. strateginėje ES programoje ypatingą dėmesį skirti specifinėms romų grupėms, pvz., ES romams, kurie naudojami judėjimo laisvės teise, ne ES piliečiams ir narystės siekiančių valstybių romams;
- ix. į strateginę ES programą įtraukti tiesos, pripažinimo ir susitaikymo procesą, siekiant stiprinti tarpusavio pasitikėjimą, ir atkreipti dėmesį į konkrečias iš ES fondų finansuojamas kultūrinės ir struktūrinės priemonės ir iniciatyvas;
- x. toliau stebėti, kad į strategiją „Europa 2020“ įtraukta valstybių narių viešoji politika, kuri yra Europos semestro dalis, būtų įtrauki ir išlaikytų tvirtą ryšį tarp integracinių struktūrinių reformų, romų įtraukties tikslų įgyvendinimo ir ES finansavimo panaudojimo valstybėse narėse;

3. ragina valstybes nares:

- i. parengti savo Strategines ES programas dėl romų integracijos nacionalinių strategijų laikotarpiui po 2020 m., nustatyti įvairias prioritetines sritis, aiškius ir privalomus tikslus, romų bendruomenių įvairovę atspindinčių konkrečių problemų sprendimo priežiūros terminus ir rodiklius ir šiam tikslui skirti pakankamai viešųjų lėšų;
- ii. laikytis požiūrio „iš apačios į viršų“ ir įtraukti romų atstovus, bendruomenes, NVO ir lygybės įstaigų tinklą rengiant strategines nacionalines romų integracijos

strategijas ir užtikrinti jų prasmingą dalyvavimą įgyvendinant, prižiūrint ir vertinant šias strategijas;

- iii. kovai su priešišku romams skirti ypatingą vietą savo strategijose ir ypač kovoti su viena priešišku romams apraiškų, būtent su socialine ir ekonomine atskirtimi; rengti tikslines strategijas ir imtis konkrečių kovos su priešišku romams veiksmų, pavyzdžiui, ištirti esamus ir ankstesnius rasistinius išpuolius prieš romus; skatinti jų teisingą atstovavimą visose gyvenimo srityse, įskaitant žiniasklaidą, viešąsias institucijas ir politinius organus;
 - iv. užtikrinti, kad valstybių narių strategijose būtų tinkamai sprendžiami daugialypės ir įvairiapusės diskriminacijos, lyčių aspekto integravimo klausimai ir taikomas į vaikus orientuotas požiūris;
 - v. stiprinti NRIC įgaliojimus, institucinius gebėjimus, didinti jų žmogiškuosius išteklius ir biudžetą, taip pat užtikrinti tinkamą NRIC padėtį valstybių narių viešojo administravimo institucijų struktūroje, kad jie galėtų atlikti savo darbą veiksmingai koordinuodami veiklą įvairiuose sektoriuose;
 - vi. savo strategijose ypatingą dėmesį skirti specifinėms romų grupėms, pvz., ES romams, kurie naudojami judėjimo laisvės teise, ne ES piliečiams, taip pat narystės siekiančių valstybių romams;
 - vii. į savo strategijas įtraukti tiesos, pripažinimo ir susitaikymo procesą, siekiant stiprinti tarpusavio pasitikėjimą, ir atkreipti dėmesį į konkrečias iš viešųjų lėšų finansuojamas kultūrinės ir struktūrinės priemonės ir iniciatyvas;
 - viii. užtikrinti ir prižiūrėti, kad veiksminga integracija būtų įtraukta į pagrindinę viešąją politiką, naudotis esamais ES struktūriniais fondais ir skaidriai bei atskaitingai gerinti romų gyvenimo sąlygas ir suteikti jiems galimybių; ištirti dabartinį ir ankstesnį netinkamą lėšų naudojimą ir imtis teisinių veiksmų prieš pažeidėjus; imtis reikiamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad būtų panaudotos visos romų bendruomenėms skirtos lėšos, be kita ko, iki dabartinės DFP pabaigos;
4. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai, Tarybai, valstybių narių ir šalių kandidačių vyriausybėms ir parlamentams, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrai, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai, Regionų komitetui, kad ji būtų perduota subnacionaliniams parlamentams ir taryboms, Europos Tarybai ir Jungtinėms Tautoms.